

Luter i la globalització

- Marc Correa -

El darrer 31 d'octubre vam celebrar el dia de la Reforma en record del que va passar el mateix dia de l'any 1917. Aquell dia Luter va fer públiques les seves 95 tesis on es plantejaven qüestions de caràcter teològic, eclesiològic o social. Fent un exercici d'actualització teològica podríem preguntar-nos de què parlaria avui Luter si tornés a escriure les seves tesis. Jo crec que parlaria de globalització.

La globalització econòmica és una realitat al món actual. Entenem per globalització econòmica aquell procés dinàmic de creixent integració i llibertat, a nivell mundial, que adquireixen els mercats de treball, béns, serveis, tecnologies i capitals.

Si bé és cert que alguns dels seus resultats són positius, també ho és que han augmentat les diferències entre el més rics i els més pobres del planeta, que estem acabant amb els recursos naturals de què disposem, o que els governs han perdut quotes de poder per cedir-les a les multinacionals que ningú escull democràticament.

¿Què en diria Luter de tot plegat? Tot i que els punts de vista de Luter, amb la seva dura crítica a alguns aspectes del sistema econòmic imperant en aquell moment, no es poden traduir directament a dia d'avui, la seva principal preocupació per l'impacte econòmic a les comunitats segueix sent vigent (1). La seva preocupació principal rau en el benestar del proïsme. És per això que totes aquelles pràctiques econòmiques que perjudiquin el proïsme, especialment els més vulnerables, s'han de canviar. Al seu tractat "Comerç i Usura" Luter presenta dos consells per a la vida pràctica:

- Donat que vendre és un acte de favor de l'altra persona, el seu propòsit no hauria de ser el lucre, sinó més aviat "viure decentment" a fi de suplir les necessitats dels altres.

- L'activitat econòmica ha de ser restringida políticament. Vendre no ha de ser una obra deixada al lliure albir de cadascú, sense llei ni mesura. Les autoritats civils haurien d'establir lleis i reglaments, inclòs fixar un preu màxim. A la compra i a la venda t'has d'adherir a regles fermes, una de les quals és: no s'ha de vendre al preu màxim que aguanti el mercat." (2)

En aquest escrit Luter aborda dos àmbits importants per fer front al procés globalitzador des d'una òptica cristiana. Per un costat apel·la a les actituds individuals al parlar de

l'acte de vendre. Vivim en un entorn globalitzat, on les decisions de compra-venta que fem en una part del planeta tenen efectes en una altra. Per exemple, el fet que puguem comprar certs aliments a certs preus, és gràcies a que s'han produït en països del tercer món, on els treballadors no tenen les condicions laborals que tenim a Europa, ni, de bon tros, cobren el sou que cobraria un europeu per fer la mateixa feina.

Per fer front a aquest individualisme tan propi del sistema econòmic on vivim (malentenent el que Adam Smith, el pare de l'economia moderna, volia dir qual parlava d'interès propi) els cristians tenim un recurs excepcional: el Sant Sopar. Quan ens acostem al Sant Sopar, expressem el caràcter comú de la comunitat (1a Corintis 11:17), també amb els que estan en una altra part del planeta, i hauríem d'aprofitar aquesta oportunitat per recordar que les nostres accions (tant a nivell econòmic com no econòmic) tenen efectes sobre tercers i per tant, replantejar-nos si les nostres accions econòmiques tendeixen a afavorir la globalització econòmica i els seus efectes o la globalització de la solidaritat (Sant Sopar).

Per altra banda, Luter fa referència al paper dels estaments polítics. En aquest sentit l'església no pot perdre la seva veu profètica tan present a l'Esclat. Per fer això, l'església s'ha de plantejar com es posiciona davant de la globalització i fer audible la seva veu. Luter recordava al seu escrit " Comerç i Usura" el següent:

"... reprimir els abusos capritxosos públics correspon al príncep i a les autoritats, que haurien de tenir els ulls i el valor suficient per establir i mantenir en ordre tota classe de negocis i compres. D'aquesta manera s'aconseguirà que no s'oprimeixi i sobrecarregui als pobres i no carregar amb els pecats aliens"

Per exemple, ¿l'església té present que si Europa concedeix subsidis agrícoles per tal de preservar les seves comunitats rurals, s'està afectant a la competitivitat dels productes que provenen de l'Àfrica, i per tant s'està afectant també al seu desenvolupament com a continent?

A tall de conclusió: com a cristians no podem ser aliens al món en què vivim i hem d'assumir els àmbits de responsabilitat personals i comunitàries que ens corresponen. En front d'un món basat en l'individualisme i l'interès propi com a fi últim de les nostres decisions (tant econòmiques com no econòmiques), Jesús ens invita a participar del Sant Sopar i ser conscients del nostre caràcter comunitari, dels efectes que tenen les nostres decisions sobre els altres i de la necessitat de treballar per una globalització de la solidaritat. Per altra banda, Luter també reclama la necessitat d'una intervenció dels

estaments públics encaminats a defensar els interessos del més desfavorits. Per això l'església ha de reflexionar sobre el nou escenari que l'envolta i aixecar la seva veu amb força, posant-se al costat de qui més ho necessita.

Marc Correa és professor a la Facultat d'Economia de l'Institut Químic de Sarrià (Universitat Ramon Llull)

(1) Citat al document "Transformando la Globalización" publicat per la Federació Mundial Luterana.

(2) Citat per Cynthia Moe-Lobeda a "Globalization and the good", de Peter Heslam.